



# Representantforslag 25 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Iselin Nybø, Abid Q. Raja og Sveinung Rotevatn

Dokument 8:25 S (2015–2016)

## Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Iselin Nybø, Abid Q. Raja og Sveinung Rotevatn om en helhetlig tros- og livssynspolitikk

Til Stortinget

### Bakgrunn

Livssynsfeltet i Norge blir stadig mer komplekst. Det gjelder både for privatpersoner og politikere i et samfunn med økende mangfold, og ikke minst for ulike offentlige organer som skal møte det endrete livssynsfeltet på en god og upartisk måte. Dette viser seg med jevne mellomrom på en rekke forskjellige områder.

Det viste seg da Utlendingsdirektoratet (UDI) i november 2015 ønsket å fjerne korsene fra privateide bygninger som skulle brukes som asylmottak, og snudde etter kort tids offentlig debatt. Det viser seg stadig når offentlige sykehus, Forsvaret og andre instanser forsøker å utvide sine livssynsmessige tilbud til å omfatte flere enn de kirkelige, men velger ulike modeller uten at det ligger en helhetlig politikk til grunn. Det viser seg på finansieringsområdet, når for eksempel rot i medlemsregistrene til Den norske kirke eller andre trossamfunn gjør at borgere blir tillagt tilhørighet til livssynsorganisasjoner de ikke er en del av. Og det viser seg i førjulstiden når den offentlige skolen for å opprettholde tradisjoner, inviterer til julegudstjenester i skoletiden.

Debatten reises når menigheter eller organisasjoner med et tydelig konservativt religiøst syn søker om etablering av friskoler, og der foreldrenes rett til å velge utdanning for sine barn kommer i konflikt med statens målsetninger for eksempel for likestilling

og inkludering. Og debatten har nylig blitt reist igjen når det gjelder statens syn på religionsutøvelse i det offentlige rom, denne gang om hvorvidt hijab på barn er et uttrykk for seksualisering eller undertrykkelse som ikke kan aksepteres i den offentlige skolen.

Grunnlovsendringene fra 2012 som innebar en ny organisering av forholdet mellom Den norske kirke og staten, et resultat av det store kirkeforliket i 2008, var etter forslagsstillernes syn et riktig skritt på veien mot et skille mellom stat og kirke og en likebehandling av alle livssyn i Norge, jf. Dokument nr. 12:10 (2007–2008). Kirken blir eget rettssubjekt 1. januar 2017. Men arbeidet er fortsatt ikke i mål. Stat og kirke er fortsatt bundet sammen både i Grunnloven og i andre deler av lovverket, og det er fortsatt behov for å drøfte statens rolle på tros- og livssynsområdet. For å gå gjennom behovet for et nytt lovverk i kjølvannet av kirkeforliket, satte regjeringen Stoltenberg II ned et offentlig utvalg ledet av Sturla Stålsett, der en av forslagsstillerne var medlem. Utvalget leverte NOU-en «Det livssyns åpne samfunn» 7. januar 2013 (NOU 2013:1). Der ble det skissert følgende åtte prinsipper for en framtidig tros- og livssynspolitikk:

1. Tros- og livssynsfriheten beskyttes for alle.
2. Den enkeltes tros- og livssynspraksis må ikke krenke andres rettigheter og friheter.
3. Ikke-diskriminering: Staten må ikke utsette noen for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling på grunn av deres tros- eller livssynspraksis.
4. Det legges aktivt til rette for alle borgeres tros- og livssynspraksis.
5. Likebehandling: Staten bør tilstrebe at enhver borger får – i prinsipp og i rimelig praksis – samme grad av støtte til sin tros- og livssynsutøvelse.
6. Statens aktive tros- og livssynspolitikk må i sin utforming vurderes opp mot sentrale fellesverdi-

er: demokrati, rettsstat, menneskerettigheter, ikke-diskriminering og likestilling.

7. Organisert tros- og livssynsutøvelse som mottar statlig støtte, må forventes å vise vilje til åpenhet og vise annen tros- og livssynsutøvelse den samme respekt som en selv forventer og nyter godt av.
8. Alle bør akseptere å bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis i det offentlige rom.

Da høringsfristen gikk ut noen måneder senere, hadde det kommet inn mer enn 300 høringsuttalelser. Likevel har lite latt seg høre om arbeidet med en ny tros- og livssynspolitikk fra regjeringen Solbergs side de siste to årene. Den siste stortingsmeldingen som omhandlet norsk tros- og livssynspolitikk, var St. meld. nr. 17 (2007–2008) som lå til grunn for kirkeforliket våren 2008.

Det er et stort behov både for felles prinsipper i det offentlige og for praktiske løsninger for de ulike livssynssamfunnene. Et eksempel på dette er behovet for verdige seremonilokaler både for minoritetslivssyn og for dem som ikke er medlem av noe tros- eller livssynssamfunn. I regjeringserklæringen lover regjeringen Solberg at den skal «utarbeide en helhetlig lov om tros- og livssynssamfunn». Det er etter forslagsstillernes syn positivt. Samtidig er det uklart hvor omfattende denne loven vil være, og hvilke –

om noen – prinsipper som vil ligge til grunn for lovverket.

Forslagsstillerne viser til at det er flere pågående saker som omhandler forholdet mellom stat og kirke og dermed den helhetlige tros- og livssynspolitikken. For eksempel har en enstemmig kirke-, utdannings- og forskningskomité i behandlingen av Prop. 12 L (2015–2016) fremmet forslag om at Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nytt finansieringssystem for tros- og livssynssamfunn, sett i lys av endringer i Den norske kirke og prinsippet om likebehandling, jf. Innst. 111 L (2015–2016). Disse sakene bør ses i sammenheng.

Forslagsstillerne mener tros- og livssynsfeltet fortjener en mer helhetlig behandling i Stortinget, der målet er å sikre likebehandling av de mange ulike trosretningene og livssynene i Norge.

## Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om en helhetlig politikk for tros- og livssynsfeltet i Norge.

11. desember 2015